

Stiftelsen Kultursenteret Vestby Prestegård

1996-2021

Stiftelsen Kultursenteret Vestby Prestegård

Gården Vestby, opprinnelig Vestbyr – Vestgården ligger høyt og fritt i bygda Vestby som har navnet etter gården. Den er første gang nevnt i Rb ca 1390, men er sannsynligvis fra før-kristen tid. På 1200-tallet ble det bygget en steinkirke på gården. Den ble revet rundt 1880 og ny kirke innviet i 1886.

I mange århundrer hadde presten ansvar for drift av eiendommen. Den gamle kristenretten sa:

«Presten skal selv bygge sitt hus, gjerde inn sin jord og dyrke den.» Det var derfor mange tjenere på gården og opptil syv husmannsplasser. De siste av disse ble solgt som selvstendige bruk tidlig på 1900-tallet. Noen år senere ble eiendommen forpaktet bort. Forpakteren bodde i den eldste bygningen på tunet, Forpakterboligen. Fra 1956 var det staten/Den norske kirke v/Opplysningsvesenets fond som eide eiendommen.

Mange prestegårder ble etter hvert solgt og på 1980-tallet ble det vist interesse for å kjøpe Vestby prestegård til utbyggingsformål. Vestby kommune v/kultursjefen kontaktet i 1987 KUD/prestegårdsforvaltningen vedrørende kommunalt kjøp av Vestby prestegård. KUD var villige til salg under forutsetning av at gården ble brukt til kulturelle/kirkelige formål og klausul om ikke å selge videre.

Vestby kulturstyre gjorde vedtak om å drøfte mulighetene for overtakelse med formål å starte et kultursenter i Vestby prestegård og sendte 08.02.1988 et brev om dette til formannskapet.

Men, F.sak 24/89 viste slikt vedtak:

1. Vestby kommune er interessert i å overta Vestby Prestegård.
2. I kommunens nåværende økonomiske situasjon ser imidlertid kommunen ingen mulighet til å erverve prestegården på det nåværende tidspunkt.
3. Kulturstyret, i samarbeid med de frivillige organisasjoner, får i oppdrag å utarbeide forslag til finansiering, eieform (f.eks stiftelse) og driftsordning ved framtidig overtakelse av prestegården med minst mulig kostnad for kommunen.

Med bakgrunn i dette holdt kulturkontoret et møte med 6 brukerorganisasjoner med etterfølgende møte den 20.06.1989 hvor representanter fra 16 lag og organisasjoner deltok. Foreningen Prestegårdens Venner ble da formelt stiftet og det ble valgt et interimstyre på 5 representanter.

Dette ble starten på Prestegårdens Venner med formål å arbeide for opprettelse av en stiftelse for «Prestegårdens Kultursenter».

Det kom tilsagn om en donasjon på 750 000 kr til kjøpesummen fra en privat person. Disse forutsetningene fulgte med:

Prestegården anvendes til kulturformål

Kommunen garanterer for drift.

Da kommunen etter hvert viste interesse for å kjøpe hele eiendommen, trakk de tilbudet, men donerte senere en stor sum til Prestegårdens Venner.

Så, i 1994 kjøpte Vestby kommune deler av Vestby gård, kalt Vestby Prestegård med bygninger, tun, hage og trafikkarealer.

Vestby kommune vedtok å opprette en stiftelse til å drive Prestegården. Det ble valgt et interimstyre hvis oppgave det var å forhandle fram en avtale med kommunen vedrørende drift av Prestegården. Vestby kommune valgte 2 medlemmer og Prestegårdens Venner 3 medlemmer til dette styret

Kommunens forslag var i utgangspunktet at Stiftelsen skulle overta Prestegården med påhvilende gjeld (ca 1mill.kroner)

Avtalen endte til slutt med at Stiftelsen Kultursenteret Vestby Prestegård leier anlegget for 1kr/år i 5 år med opsjon på 2x10 års fornyelse. Kommunen skal yte et tilskudd på 150 000kr/år i 5 år.

Avtalen ble underskrevet 08.mai 1996 og fornyet for 10 år i 2006. I 2016 valgte styret kun 5 års forlengelse med opsjon på 2x5 års fornyelse.

Vestby kommune gav 30 000 kr og Prestegårdens venner 20 000 kr til den nødvendige legatkapitalen på 50 000kr.

Stiftelsens vedtekter, vedtatt av Vestby kommunestyre 19.12.1994, har slikt formål:

«Stiftelsen Kultursenteret Vestby Prestegård har som formål å bevare Vestby gamle prestegård for etterslekten, og benytte dette kulturmiljø til kulturelle formål til beste for kommunens og regionens innbyggere.

Det skal legges stor vekt på tilrettelegging for opplevelse, kunnskapstilegnelse og allmennkulturell virksomhet med tanke på å styrke og utvikle lokalsamfunnet. Stiftelsen skal forestå driften av virksomheten, og utvikle kultursenteret i samsvar med den formulerte målsetting.»

Bruk av anlegget.

Oppdraget er som nevnt, ifølge vedtektene å bevare Vestby gamle prestegård for etterslekten, og benytte dette kulturmiljø til kulturelle formål til beste for kommunens og regionens innbyggere.

Tre av bygningene på Prestegården ble fredet i 1991. Det er hovedbygningen, forpakterboligen og stabburet. I tillegg har tunet låve og redskapsskjul. I ytterkant av tunet stod røkterboligen og bak låven er det gamle vognskjulet.

Alle husene på gården var i dårlig forfatning og det krevde store inntekter og arbeidsinnsats å få dette i orden. For å klare det har man satset på mest mulig utleie.

Det dreier seg om faste leietakere og enkeltarrangementer som bryllup, selskaper, foreningsmøter og bisettelser. I tillegg har Prestegårdens Venner fra 2011 arrangert bygdedag i mai hvor lag og foreninger i bygda presenterer seg. Allerede den første året ble det arrangert en julemesse hvor folk i kommunen leide en stand og solgt sine produkter. Dette har blitt en årlig tradisjon. Vestby skolemusikk har i mange år hatt loppemarked i tunet en helg i juni. Et par somre har det vært musikkfestival på uteområdet og i 2019 var 17.mai feiringen for Vestby nord her.

I 1998 var det noen som opprettet et Wesselakademi med formål «Å bidra til å spre kunnskap, kunst og kultur gjennom å arbeide mot lokale foreninger i Vestby. De hadde store arrangement tre år på rad, så ble det avsluttet.

Hovedbygningen.

Den staselige hovedbygningen ble bygget i 1832. Det ble utført en større restaurering rundt 1920 og siden har det ikke blitt gjort store arbeider med huset. Midt på 1980-tallet flyttet den siste presten ut og så ble det leid ut til bolig noen få år. Da kommunen kjøpte Prestegården i 1994 stod huset tomt.

Det var svært nedslitt og trengte restaurering på alle måter.

Bruksendring ble vedtatt og et omfattende restaureringsarbeid ble igangsatt.

Fordi bygningen er fredet må alt arbeid forhåndsgodkjennes av vernemyndighetene.

Hovedbygningen har gjennom de årene Stiftelsen har vært leietaker, blitt restaurert for store summer.

Det var nødvendig med brann-, innbruddsalarm og nødlysanlegg. Elektrisk opplegg og røropplegg vann måtte skiftes, det samme med oljekjele m/oljebrenner. Huset ble tilknyttet offentlig vann og avløp.

Så litt om husets konstruksjon.

Fra inngangen midt på vestsiden av bygningen kommer man inn i en stor gang, går videre til mellomstue/hagestue og derfra til en liten glassveranda som fører ut i hagen på østsiden av huset.

Fra hagestuen har man storstuen på høyre hånd og spisestuen på venstre. Fra denne kommer man inn på kjøkkenet med spisskammers og utgang ut mot øst. Til venstre for gangen er garderoben som tidligere var kjøkken med grue og til høyre var en gang prestens kontor. Det er kjeller under den nordre delen av huset.

Her startet restaureringsarbeidet. Gulvene ble slipt og lakkert og vinduer restaurert. Storstua fikk ny tapet og møbler allerede i 1997. Møblene, 7 åttemannbord med stoler og 2 benker var en gave. Glassveranda og spisestue ble etter hvert restaurert, møbler i spisestue «arvet». og det kom belysning i alle stuene

I garderoben ble det ganske snart installert handicaptaolett.

Venneforeningen hadde et stort lotteri og fikk da midler til å installere helt nytt kjøkken. De kjøpte også serviser og nødvendig utstyr til kjøkkenet samt lamper og gardiner. Noe var også var gaver.

Rent bygningsmessig ble takrenner og nedløp skiftet, ei pipe restaurert og den andre stengt og takstein kontrollert.

Trappa til 2.etg er svært bratt og man søkte om å få flytte den dit den tidligere hadde gått. Det ble avslag, men det ble gitt tillatelse til å sette inn en dør i 2.etg slik at kjøkkengangen ble godkjent rømningsvei.

I 2.etg er det ei stor stue til høyre, Herredstyresalen. Den ble istandsatt da Formannskapsloven kom i 1836 og var den første herredstyresalen i Vestby kommune. Den ble restaurert av Vestby Rotary.

De var senere leietakere der i mange år. Rommet har beholdt sin opprinnelige stil med tømmervegger. Møblene ble kjøpt brukt. Bildene er gaver.

Til venstre for gangen i 2 etg er det 2 rom. Det nærmeste ble pusset opp av Vestby Historielag. De skaffet også gamle møbler som stod i stil til rommet og plasserte bøker utgitt av laget, i glasskap.

De brukte rommet til egen virksomhet i flere år. Senere fikk rommet navnet Studérkammeret.

Det kom også 2 toaletter i 2 etg .

Rommet innenfor Studérkammeret ble i mange år leiet ut til flere ulike leietakere. Først i 2017 ble det møblert med to sittegrupper og tatt i bruk som stue. Navnet ble Nordstua.

Hagestue, glassveranda og gangen både i 1. og 2.etasje ble etter hvert malt. Det samme ble kjøkkengangen. Storstua fikk godkjent ny oppussing i 2011 og etter hvert kom det ny tapet, tak, vinduer og dører malt. Kjøkkengangen ble malt på dugnad og Venneforeningen betalte nytt gulvbelegg.

I 2014 hadde Stiftelsen en tilstandsvurdering av taket. Det viste seg å være noe råte og man søkte Vestby kommune om dekning av kostnadene. 1 mill kr ble innvilget og vernemyndigheten godkjente arbeidet. Etter hvert viste det seg at taket var i betraktelig dårligere stand enn først antatt og det var nødvendig med full rehabilitering.

Vernemyndighetene og eiendomsavdelingen i kommunen fulgte arbeidet tett. Underleverandøren som utførte arbeidet, klarte ikke å dekke skikkelig mens arbeidet pågikk. Det ble store lekkasjer og vann rant inn når det regnet. Huset måtte stenges for utleie i lengre tid og Venneforeningen gjorde en stor jobb med å etterse at lekkasjene ble holdt under kontroll.

Da taket var ferdig måtte alle stuenes mot øst pusses opp på nytt. Det ble ny

tapet i Storstue og Hagestue i 1.etg og i Spisestuen måtte taket males. I 2.etg fikk Studéerkammeret også ny tapet og veggen mot øst i Herredstyresalen og mellomgang måtte vaskes ned.

All renoveringen ble betalt av entreprenør/forsikringssselskap og Stiftelsen fikk refundert for tapt utleie. Arbeidet tok ca ¾ år. Det krevde mye innsats fra Venneforening og Stiftelse med god støtte fra vernemyndigheter og kommunens eiendomsavdeling. Taket ble fint og tett. Totalkostnad var ca 2,4 mill. kr. Stiftelsen betalte 420 000kr, det øvrige dekket Vestby kommune.

Gjennom årene har det kommet en del gaver til Prestegården, møbler og bilder. Rommet ved hovedinngangen som hadde vært prestens kontor ble møblert til en salong og fikk navnet Kontorstua. Prestens store, gamle arkivskap står på samme plass som tidligere.

I Studéerkammeret er det kommet flere «nye» møbler. Nevnes kan 2 store stoler fra India. Disse hadde presten Arne Thu med seg fra da han var misjonær. Stolene blir brukt ved bryllup.

Siste tilskudd er et lite spisestuemøblement i Hagestua. Dette har tilhørt William Beylegård som var sokneprest her 1890 - 1900.

Kjøkkenet fra 1999 ble etter hvert slitt og trengte fornyelse. I 2020 ble vegger og skap malt, oppvaskmaskin med skyllekum og benker i rustfritt stål kom på plass. Alt betalt av Venneforeningen.

Venneforeningen bekostet også oppussing av møblene i storstua, slik at den i 2020 tilførte Stiftelsen totalt 435 000 kr.

Handicap-toalettet i 1.etg hadde lenge stått på liste for oppussing. Vestby kommune bidro her med 100 000kr i 2021 og 25 000kr Venneforeningen. Kontakt med ergoterapeut i kommune gjorde at toalett og vask ble plassert riktig for rullestol. Rommet fikk fliser, rør ble skjult, tak og vegger malt og lamper montert.

Sommeren 2019 ble det installert jordvarme i hovedbygningen. Totalkostnad ca 500 000 kr.

Huset blir mye brukt og det medfører slitasje. Samtidig er det gammelt og krever stadig vedlikehold. Utvendig er det brukt linoljemaling og det kan fort synes skittent.

Bare smårommene mot vest i 2.etg står fortsatt som de var. Med unntak av Stiftelsens kontor brukes de 2 andre stort sett som lager. Et lite rom ved siden av Nordstua leies nå ut.

For øvrig er alle rom i huset nå i 2021 meget presentable!

De første årene etter overtakelse i 1996 var det ulik type virksomhet i huset. Frivillighetsentralen leide rom til kontor og etter dem kom Vestby kunstforening. Kulturskolen brukte huset også en del, både til undervisning og konserter. Vestby Honnør bridge hadde ukentlig spilledag i huset. Vestby Rotary var fast leietaker i over 20 år inntil laget ble nedlagt. Andre har også leid fast over tid. Men det meste er kortidsutleie slik som møter hverdagskvelder, samling etter begravelser, konfirmasjoner og bryllup eller annen festlighet i helgene. Ikke sjelden bestilles det mer enn et år i forveien.

Prestegårdens Venner hadde sin første pinnekjøttmiddag i november i 2001. Dette har de også fortsatt med siden. Rundt 30 -40 personer som på ulikt vis har tilknytningen til gården møter opp, styret i Venneforeningen lager maten og er vertskap. Inngangspenger og utlodning er en av foreningens faste inntekter.

Julaften 2001 arrangerte 2 privat personer julaften for enslige. De holdt på noen år og i 2008 overtok Frivillighetsentralen ansvar for arrangementet. Det har de gjort hvert eneste år siden. Et populært tiltak, 20 – 30 personer kommer som gjester, forskjellige familier er vertskap og firmaer i Vestby støtter gavmildt opp med mat o.l.

Forpakterboligen

Den eldste delen av Forpakterboligen er trolig bygget i 1740. Huset har 2 stuer, kjøkken og et par smårom i 1.etg. I 2.etg er det 2 rom med en stor gang/loft mellom. Prestegårdens forpakter bodde her. Etter at det ble slutt på gårdsdriften ble det i noen år utleid som bolig.

Stiftelsen var interessert i å leie ut hele huset samlet. Det ble i 1998 drøftinger med kommunen som her så et egnet lokale for kulturskolen. Men huset var i svært dårlig forfatning og trengte en omfattende restaurering.

Fylkeskultursjefen godkjente året etter at restaurering kunne finne sted.

For å finansiere arbeidet måtte Stiftelsen ta opp et stort lån og fikk kommunal garanti for dette. Forutsetningen var da at lånet skulle være nedbetalt når leieavtalen med kulturskolen opphørte. Akershus fylke gav 20 000kr i støtte.

Fra 1/6 2002 inngikk kommunen en 10-årig avtale med stiftelsen om leie av hele huset. Avtalen ble avsluttet 31/12 2016.

Den gamle taksteinen måtte byttes ut. Stiftelsen fikk takstein fra en gård i bygda. Den måtte tas ned, fraktes til Prestegården og lagt på taket.

Alt ble gjort på dugnad. Det samme var maling av huset. Dette ble gjort i 2003. Malingen var en gave. Et par ganger senere har det vært taklekkasjer som fort ble reparert.

I 2014 ble det utført målinger på inn klima og konklusjonen var at huset ikke kunne godkjennes som arbeidsplass. 2.etg mangler rømningsvei og kan ikke brukes som oppholdsrom.

Kulturskolen flyttet inn i 2002 og flyttet ut i 2016.

Vestby Historielag overtok halvparten av 1.etasje fra 1/1 2017 og Vestby Husflidslag leide resten snart etter. Vestby Bygdekvinnelag leier nå lagerplass på loftet.

Før ny utleie ble gulvene malt. Det ble montert ny branntavle høsten 2020.

Etter en taklekkasje i 2019 skiftet Vestby kommune takstein. Venneforeningen vasket deler av fasaden i 2020 og kommunen malte huset sommeren 2021.

I 2020 ble det montert ny branntavle i huset. Sparebank 1 gav 30 000kr til dette.

Stabburet.

Stabburet er tunets eldste hus og ble bygget ca 1730. Det har to adskilte rom og loft. Stabburet ble restaurert utvendig i 2005. Til dette arbeidet gav Sparebankstiftelsen DNB-Nor fondet kr 400 000. I tillegg bidro Akershus fylkeskommune med 20 000kr. Vestby kommune bidro også med 30 000kr. Det var en høytidelig åpning av det nye Stabburet i august samme år og bevaringsprisen av Kulturminneforeningen for Oslo og Akershus 2005 ble mottatt. Ny stabbursklokke kom opp. |

1998 kom den første leietakeren. Follo Geologiforening ønsket et sted til geologisamlingen sin.

Stabburet ble godkjent som galleri i sommerhalvåret og fikk navnet Galleri Wessel. Vestby kunstforening, som leide et rom i hovedbygningen, pusset det noe opp innvendig og fikk derfor benytte det gratis et år. De holdt sommerutstilling her et par ganger.

Senere har stabburet bare sporadisk vært i bruk. På bygdedagene har det vært brukt som lokale for eventyrfortelling. Rotary hadde også boksalg her på en bygdedag. Stabburet brukes delvis som lager og fra mars 2021 leier Vestby Kunstforening halve huset som lager for utstillingsmateriell.

Som Forpakterboligen og Hovedbygningen ble Stabburet malt utvendig sommeren 2021.

Redskapsskjulet

Redskapsskjulet var utleid til Vestby kirkelige fellesråd v/kirkevergen(VkF) Det var i svært dårlig forfatning og trengte total renovasjon. Stiftelsen søkte lån med kommunal garanti, men siden eiendommen eies av kommunen var dette nå ikke mulig.

P g av bygningens svært dårlige forfatning ga verne-myndighetene sin tilslutning til at bygningen ble satt opp på nytt med helt lik utforming som tidligere. Utgangen ble flyttet til baksiden mens mot tunet ser det ut som det er dører som tidligere. Kommunen bekostet reoveringen og VkF har fra 1/1 2007 leieavtale med Stiftelsen. Denne fornyes hvert femte år.

Stiftelsen har hatt få utgifter på dette nye bygget. I 2014 var det en jobb å få løse takstein på plass, ellers har det bare vært små, løpende reparasjoner.

Røkterboligen.

Like etter krigen ble det bygget en røkterbolig i utkanten av tunet. Etter at det ble slutt med dyrehold på Prestegården, ble huset utleid som bolig. Stiftelsens intensjoner var at leietaker skulle ha vaktmesterfunksjon på Prestegården.

Dette ble det ikke noe av. Utleie som bolig ble avsluttet våren 2002.

Kommunen leide så huset som øvingslokale for unge musikere. En stor taklekkasje som hadde vart over tid medførte ca 130 000kr i utgifter for stiftelsen. Ungdommene som brukte huset bidro i restaureringsarbeidet. Leieforholdet ble avsluttet i 2011.

Renovering for videre bruk viste seg å bli svært kostbart og videre arbeid ble satt på vent. Fra høsten 2012 ble huset utleid som møbellager. En

gjennomgang av fagfolk i 2017 viste at huset hadde store skader. Oppgradering ville bli svært krevende og kostbart. Eier av møblene som var lagret fikk skriftlig oppsigelse i 2018. Gulvene var svært dårlige og Stiftelsen anså det som farlig å ferdes i huset

I 2019 søkte Stiftelsen kommunen om å rive huset. Tillatelse ble gitt og kommunen stod for riving sommeren 2021.

I tillegg til den kostbare takreparasjonen i 2006 har det vært årlige utgifter til strøm og offentlige avgifter.

Vognskjulet

Vognskjulet var opprinnelig en stall som stod sør for kirken der bårhuset nå står. Så ble det flyttet bak låven. Vestby skolemusikk har i mange år leid her til oppbevaring av utstyr som brukes på loppemarkedet.

Stiftelsen har en låst container hvor gressklipper og annet motorisert utstyr til hagearbeid blir oppbevart.

Her har det vært innbrudd to ganger, først i 2015, så i 2020. Det ble stjålet «traktorgressklipper», tilhenger til å ha den på pluss diverse annet utstyr.

Stiftelsen har ikke vært utført noe vedlikeholdsarbeid på vognskjulet. Huset var svært malingslitt og vinduene hadde ødelagte glass.

I forbindelse med ny leieavtale mellom Vestby kommune og Stiftelsen Kultursenteret Vestby Prestegård i 2021, overtar Vestby kommune vedlikehold og bruk av vognskjulet og det tas derfor ut av leieavtalen.

Kommunen renoverte vognskjulet sommeren 2021. Det står nå som en fin og velstelt bygning i utkanten av tunet.

Låven.

Låven er bygget ca 1920. Den er en stor bygning med grunnflate på 480 m² og har tre etasjer. I forlengelse av bygningen var det satt opp et grisehus.

Da Stiftelsen overtok driften av anlegget, tenkte man seg i utgangspunktet at låven kunne benyttes til aktivitetshus for barn og ungdom. Av økonomiske og praktiske årsaker måtte man legge dette på is. En del av låven var utleid til korntørke og denne avtalen fortsatte noen år. Gjødselkjelleren ble også utleid.

Det kondemnable grisefjøsset ble i 1998 lånt ut gratis som vedlager til Kiwanis.

Stiftelsen kunne også tenke seg utleie til småverksteder. Men også låven var i dårlig forfatning og kunne i første omgang ikke prioriteres med oppussing.

I 2001 ble det vurdert sommergalleri i låven, men dette ble avslått av brannvesenet. I 2003 ble riving av grisefjøsset godkjent.

Allerede i 2002 begynte arbeidet med å se på hvordan låven kunne brukes i framtida. Dette pågikk i mange år. I 2008 ble det utarbeidet et foreløpig restaureringsbehov på ca 2,5 mill. og året etter opprettet kommunen en

komité bestående av 5 personer, 3 valgt fra kommunestyret og 2 fra Prestegårdens Venner. Komiteén fikk et budsjett på ca 75 000kr.

Mandat for arbeider var å lage et skisseforslag med kostnadoverslag for låven. Det første var på 18 mill. Så ba kommunestyret komitéén om å lage et forprosjekt med utgangspunkt i skisseforslaget. Den fant at arbeidet ville bli omfattende og kostbart. De søkte derfor om tillatelse til å rive fjøs/låve. Det ble ikke gitt tillatelse til det.

De utarbeidet så 4 forslag. De to billigste dreide seg kun om noe bygningsmessig utbedring og var på ca 5,5 mill kr. De to neste var beregnet på fullverdig kulturhus og ble beregnet til ca 26 – 28 mill kr.

Komiteén anbefalte kommunen å velge rimeligste forslag.

Låvekomitéén ble nedlagt i 2012.

Stiftelsen søkte så Kulturminnefondet om tilskudd til å restaurere muren under fjøset. Det var bevegelser der og muren hadde fått store sprekker. Det var tenkt et spleiselag mellom Vestby kommune, midler fra Kulturminnefondet og Prestegårdens Venner – stort sett som dugnad.

Kostnad var anslått til 5 -6 mill. kroner som låvekomitéén hadde gått inn for.

Søknaden ble ikke imøtekommet og det ble også avslag på anken. De to følgende årene ble det også søkt, men da måtte Vestby kommune som eier være den formelle søkeren. Heller ikke da ble søknaden imøtekommet.

Stiftelsen fikk etter hvert en ny tilstandsrapport over fjøs og mur.

Omkostningene til full renovering ble for store til at Stiftelsen kunne make dette, og styret informerte Vestby kommune at man ikke kunne ha ansvaret for å vedlikeholde låven. Kommunestyret bevilget da 10 mill. kr til full renovering av låven. Arbeidet startet høsten 2020 og ble fullført våren 2021.

Låvebrua ble sikret i 2016. Arbeidet ble utført i tråd med hva kulturseksjonen i fylket forlangte.

De første årene ble deler av låven utleid til landbruksformål. Da dette ble avsluttet har bygningen stort sett vært brukt som lager. Vestby skolemusikk har fra slutten av 1990 tallet leid plass til utstyr og lopper i forbindelse med loppemarkedet de har avholdt i juni. Gjødselkjelleren har i mange år blitt utleid som lager av gamle traktorer.

Ved begynnelsen av 2000-tallet leide en skomaker rom til verksted i låven noen få år. Vestby MC-klubb leide fjøset som vinterlager for motorsyklene sine.

Utearealet.

Prestegårdstunet er ca 8 mål . Området er vernet. I kulturplanen for Vestby kommune omtales det ikke spesielt utover at «Gårdsbygningene og veifaret er fredet». Veifaret går fra tunet og over jordet til Nordby gård, en av de tidligere husmannsplassene under prestegården.

Hagen har et hvitt stakittgjerde mot parkeringen ved kirken. Videre mot vest er en ruskete hekk. Den går langs veien som fører til uthusene. Hekken er planlagt fjernet. Mot øst ender hagen i et jorde. Dette var tidligere en del av eiendommens frukthage.

Kommunen overtok i 2021 ansvaret for vedlikehold av veien som fører til uthusene.

Langs veien inn mot tunet er det anlagt blomsterbed og det er belysning. Denne ble satt opp etter at Prestegården ved tusenårsskiftet 1999/2000 ble, valgt til kommunens tusenårssted. Det skjedde etter en folkeavstemning på Vestby Marte'n i sentrum. Premien var en pengegave på kr 119 500 kr. Styret vedtok at dette skulle gå til uteområdet. Det ble kjøpt 5 solide hagebenker, fasadebelysning på øst og sørvegg samt belysningen mot hovedinngangen.

Selve utnevnelsen ble markert med å plante ei eik i Prestegårdshagen

Tett ved kirken, i krysset Hvitstenveien/ Krusebyveien stod bauten av Johan Herman Wessel. Han vokste opp på prestegården. Det ble i flere år vurdert om bauten skulle få plass på prestegården og i 2004 ble den flyttet inn i hagen. Den står langs inngangen til tunet. Det er laget en fin sti inn til bauten og den er belyst.

Hageanlegget er i det alt vesentlige mot øst. Det går en gammel steintrapp mot det som tidligere var frukthage. Her er også to store nærmest sirkler med gammel syrin. Inni disse er det store steinheller plassert slik at det har vært bord med benker rundt. Vi må anta at disse har vært brukt som lysthus. Ikke noe av dette er foreløpig restaurert.

Forøvrig er uteanlegget godt ivaretatt. Det er blomsterbed langs øst-, sør- og vestveggen og epletrær utenfor Forpakterboligen. Rundt treet ved inngangen til dette huset er det bygget en benk og utenfor der er en hekk. Denne må jevnlig beskjæres.

Et så stort uteareal krever mye stell. De aller første årene stod Follo bygdeservice for drift av hagen. Dette utførte de gratis. Etter hvert tok Vestby

hagelag på seg ansvar for beplantning og stell av blomsterbed. De har dugnad hvert år tidlig i mai hvor også Prestegårdens Venner deltar.

Det står en del gamle trær på eiendommen. Med års mellomrom må fagperson fjerne tørre og råtne greiner.

Stakittgjerdet må jevnlig vaskes, skrapes og males. Dette er dugnadsarbeid.

Traktorgressklipperen har i alle år vært kjørt på dugnad. I 2019 ble det anskaffet en selvgående gressklipper som går over ca halvparten av grøntarealet.

Drift og styringsform.

Stiftelsens høyeste myndighet er årsmøtet. Ifølge vedtektene § 5 skal det holdes hvert år innen 1.juni. Det består av 11 medlemmer, 5 valgt av kommunestyret og 6 av Prestegårdens venner. Styrets medlemmer har tale og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Årsmøtet skal behandle årsmelding med regnskap og budsjett/driftsplan for neste år.

Stiftelsens styre har en funksjonstid på 2 år, men kommunens representanter velges for 4 år.

Styret har i disse 25 årene hatt liten utskiftning. 12 personer har blitt valgt politisk og 7 valgt av Prestegårdens Venner.

Til årsmøtet har kommunen valgt 28 forskjellige personer, mens fra Prestegårdens Venner har 10 personer innehatt dette vervet i løpet av 25 -års perioden.

Daglig drift.

I alle årene Stiftelsen har drevet Prestegården har det vært ansatt daglig leder. De første årene hadde vedkommende fast kontortid i hovedbygningen og stipulert arbeidstid på inntil 15t/uke. Senere ble det inntil 40% stilling. Det var mye å ta tak i, både med selve anlegget og kontakt utad. Etter hvert som rutiner kom på plass, faste leietakere kom inn i huset og kontakt med aktuelle myndigheter ble etablert, gikk man bort fra fast kontortid og daglig leder hadde en fast, årlig utbetaling.

Frivillighetsentralen, som leide lokale i hovedbygningen, hadde de første

årene ansvar for ut-og innlevering av nøkler i forbindelse utleie. Så overtok Prestegårdens Venner det i 1999 og har hatt det siden. Fra 2003 er dette plassert på en person som først 10 år senere ble ansatt som driftsansvarlig og fikk lønn for arbeidet.

Etter et par år ble et renholdsfirma engasjert for ukentlig renhold av huset. 3 år senere overtok Prestegårdens Venner også denne jobben. Så i 2019 ble det på nytt behov for ekstern bistand til rengjøring og et firma kommer en gang i uka. Alt annet renhold som vinduspuss o.l utføres på dugnad.

Fra 2001 har stiftelsen hatt vaktmester på timebasis. Vedkommende har bl-a gått kurs for å kunne være brannvernansvarlig.

Økonomi.

Stiftelsen har i perioden 1996 – 2015 mottatt kr 150 000 fra Vestby kommune som et fast årlig tilskudd. I 2016 ble denne summen justert opp til kr 225 000 kr/år.

I perioden 1996- 2020 har da kommunalt driftstilskudd til Stiftelsen blitt 4.125 000 kr.

Kommunen har også bidratt med midler til større prosjekter.

Fylket og diverse stiftelser har også vært en betydelig bidragsyter. I tillegg har Prestegårdens Venner bidratt med penger øremerket til ulike prosjekter og holdt kjøkkenet med alt utstyr. Og sist, men ikke minst en uvurderlig dugnads innsats, fast gjennom året og til forskjellige prosjekter.

For å drifte hele prestegårdsanlegget har Stiftelsen hatt 3 hovedinntekter:

Det er fast utleie, tilfeldig utleie og kommunalt årlig tilskudd. Grovt sett dreier det kommunale tilskuddet seg om 1/3 av inntektene.

Prestegårdens Venner har årlig utført svært mye dugnadsarbeid.

Ansatte:

Daglig leder: Knut Audum 1996 – 1998, Ingar Hellerud 1998-2007,
Johan Fredrik Müller 2008.....

Driftsansvarlig: Mette Øinæs 2013 .....

Vaktmester: Terje Asmus Thorvaldsen 2002 – 201, Rolf Aanerød 2018 – 2021

Stiftelsens styre:

Valgt av Prestegårdens Venner:

Knut Audum 1996 – 2002, Astri Finstad 2008 ...., Ragnar Lyngre Johnsen 1996 -1998

Mona Løddøen 1996 ...., Johan Fredrik Müller 2002 - 2008, Roy Nermo 1998 - 2012

Elin Tørmo 2012 - 2021

Politisk valgte:

Kjell G Bakke 2002 -2004, Nina Eikås Olsen 2015 -2019, Ingar Hellerud 1996 – 2000

Jørgen Jeksrud 2019 ...., Hans Kverneng 2004 - 2009, Lasse Løw 2011 -2015

Bjarne Ludvigsen 1996 -2002, Kjersti Myrland 2019 ..., Inger Randem 2007 -2019

Lars Johan Rustad 2004 -2007, Gunn Sirirud 2002 -2004, Tor Skaflestad – 2007 2011

Styrets leder har vært

Knut Audum 1996-98, Mona Løddøen 1998-2000 og 2012 -2021, Roy Nermo 2000-2012

Årsmøtorepresentanter:

Valgt av Prestegårdens Venner:

Lillian Bakke, Mildred Gustavsen, Trygve Hoel, Jan Isaksen, Lasse Løw, Johan Fredrik Müller, Marte Navestad, Roy Nermo, Gro Nordby, Eivind Røed, Sven Harry Bjørn-Røli, Erik Sund-Johannesen, Else Tannum, Sverre Tannum, Bjørn Tørmo, Elin Tørmo, Mette Øinæs.

Valgt av Prestegårdens Venner:

Karin Adolfsen, Olav Balle, Jan Bakke, Harald Borgerud, Eugen Bråthen, Rut Brochman, Kjell Gottenborg, Ivar Gudmundsen, Tore Hem, Jens Robert Hvidsten, Carine Johansen, Ragnhild Lervik Johansen, Inger Toril Kirkeby, Ronny Kjønso, Jan Kristensen, Vigdis Kristensen, Jeton Morina, Kjersti myrland, Karen Moe Møllerop, Lars Johan Rustad, Per A. Skjervheim, Tor Skaflestad, Kent Skjeltorp, Tone Skretting, Kenneth Lien Steen, Jan Fredrik Stubberud, Trond Oscar Svae, Gunvor Vedvik, Ragnhild Vee.

Kilder: Protokoller fra styremøter og årsmøter 1996-2021, Stiftelsen
Prototokoller fra styremøter Prestegårdens Venner 1989-1996.
Vestby gårdshistorie, bind 1.

Vestby, mars 2022.
Mona Lødøen